

*Владислав ЛЕВКОВИЧ,
Олександр ЛЕВИЦЬКИЙ
(Дрогобич, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Освітньо-аксіологічні пропозиції передбачають перегляд цінностей та цільових орієнтацій освіти. Сучасний студент вимагає більше гнучкості, інноваційності та практичної спрямованості.

Науковці (Н. Бібік, О. Локшина, О. Пометун, О. Савченко та ін.) значну увагу приділяють компетентнісному підходу в сучасній освіті. Цей підхід висвітлений у документах міжнародних організацій, таких як Міжнародна комісія Ради Європи, Експерти країн Європейського Союзу, ЮНЕСКО, Міжнародний департамент стандартів [3, с. 409]. Компетентнісний підхід дає змогу враховувати різні аспекти формування професійної компетентності, включаючи не лише технічні, а й соціокультурний та психологічний контекст.

Формування компетентності вимагає ретельного вивчення компетенції, включаючи коло питань та сферу діяльності, уміння трансформувати ці ідеї у реальні взаємодії та впливати на особистість, забезпечуючи її розвиток і відповідність визначеним стандартам. Цей процес включає у себе перетворення ідеальних концепцій на практичні дії та відносини, що допомагає побудувати систему впливу на особистість. Спочатку, аналізуючи ідеальну компетенцію, необхідно з'ясувати всі аспекти, що становлять її складові, та визначити, які питання та сфери діяльності включає ця компетенція. Далі, перетворюючи ці ідеальні концепції у реальні відносини, формується система взаємодії, яка сприяє впливу на особистість.

Сформувати компетентність – складний та багатогранний процес, що передбачає розуміння, вивчення та розвиток різноманітних аспектів. Його основною метою є забезпечення морального та інтелектуального впливу на особистість. Під час вивчення психофізіологічних особливостей особистості, врахування її індивідуальних рис можна ефективно розробити стратегії впливу, які будуть сприяти розвитку умінь та якостей, необхідних для відповідності заданій матриці компетентності. Окрім того, система впливу має враховувати соціокультурний контекст, адаптуючись до змін у суспільстві та враховуючи індивідуальність кожної особистості [5]. Важливим етапом є встановлення механізмів зворотного зв'язку, що дає змогу оцінювати ефективність впливу та коригувати стратегії.

У формуванні компетентності, на нашу думку, важливо враховувати:

- конкретну область або сферу діяльності, для якої ви хочете розвивати компетентність.
- створити ідеальну матрицю, яка включає ключові аспекти, вимоги та здібності, необхідні для досягнення успіху в педагогічній діяльності;
- перенесення матриці в суб'єктивні суспільні відносини, її взаємодію з суб'єктивними суспільними реаліями та вимогами відносин;
- визначити, як можна матрицю адаптувати до конкретного соціокультурного контексту і потреб цільової аудиторії;
- побудова системи впливу на особистість:
- розробити систему педагогічного чи тренінгового впливу на особистість, враховуючи психофізіологічні особливості цільової аудиторії;
- використовувати моральні та інтелектуальні підходи для впливу на особистість і стимулювання її розвитку;
- розробити програму / план для розвитку комунікативних умінь, забезпечуючи їхнє вдосконалення.

Професійна педагогічна компетентність є важливим аспектом у сфері освіти, оскільки вона включає в себе не лише знання та уміння, а й особистісні якості, різні аспекти професійної та педагогічної діяльності [4]. Ці якості, що є своєрідною душею педагога, визначають успішність його роботи та взаємодії з учнями, а також впливають на їхній особистісний розвиток.

Грунтовні знання з психології та педагогіки, професійно необхідні знання з конкретної предметної області, методик викладання дають можливість розуміння основних принципів і теорій, які стосуються навчання та виховання, організації навчального процесу [10, с. 190]. Уміння формують здатність планувати та впроваджувати ефективні методи і прийоми викладання. Міжособистісна комунікація передбачає вміння ефективно спілкуватися зі студентами, колегами та іншими учасниками освітнього процесу. Професійно необхідні якості допомагають адаптуватися до різних ситуацій та потреб студентів, внутрішня мотивація – до постійного самовдосконалення та розвитку. Взаємодія цих компонентів утворює систему, яка допомагає викладачеві ефективно виконувати професійні обов'язки. Це означає, що він, окрім належних знань, повинен мати відповідні навички і якості, які роблять його ефективним та компетентним у викладанні та взаємодії зі студентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. Київ:Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Драч І. Педагогічний супровід формування професійної компетентності майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип.28. С. 473–479.
3. Життєва компетентність особистості / за заг. ред. Л. Сохань, І. Єрмакова та ін. Київ: Богдана, 2003. 520 с.
4. Шевчук Т., Сідельник О. Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів як невід'ємна детермінанта формування їхніх професійних компетенцій. *Науковий вісник НЛТУ України*. Серія економічна. 2017. Вип. 27 (2). С. 189–193.